

λων λέξεων ἐν τῇ ὁμιλίᾳ του, ἡ ἐμπειρία αὐτοῦ περὶ τὸ ἐντείνειν βαθμηδὸν τὴν ἐντύπωσιν, ἡ πειστικὴ λογικότης τῆς ἀγορεύσεώς του, ἡ ὀρθοφροσύνη του, τὸ ὑπολανθάνον σατυρικὸν του πνεῦμα, ἡ ἀγχινοιά του καὶ ἡ εὐθυμία τοῦ χαρακτηρισμοῦ του, αἱ ὀρηκτικαὶ ἐξάψεις τῆς περιφρονήσεως καὶ τῆς ἀγανακτήσεώς του, πάντα ταῦτα τὰ χαρίσματα καθιστῶσιν αὐτὸν ἄνδρα ἐξαιρετικόν, αἰρόμενον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἰς ὕψος ἀπαρμιλλίου ἀξίας. Εἶνε πάντοτε κύριος ἑαυτοῦ καὶ δὲν συνειθίζει νὰ συλῆ τοὺς κλασικοὺς λατίνους συγγραφεῖς ὅπως ἀρυσθῆ ἔξ αὐτῶν ἀχρήστους περικοπᾶς. Ἐνίοτε ἀναφέρει τοιαύτην τινά, παραλαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας, ἢ κατὰ βάθος γινώσκει. Αἱ ἀγορεύσεις του περιέχουσιν ἀόριστόν τινα γεῦσιν πουριτανισμοῦ. Ἐνίοτε παραφερόμενος πειράται ν' ἀποκρίψῃ τὴν μετριόπαθειάν του ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς βιαιότητος, ἀλλ' ἡ ἐνάργεια τοῦ λογισμοῦ του ἐπαναφέρει αὐτὸν εἰς ἡπιώτερα μέσα. Πειροκισμένος δι' ἐξαιρέτου ὀξυδερκείας, γόνιμος εἰς τεχνήματα, ἂν ποτε ἀνελάμβανε νὰ σχηματίσῃ ὑπουργεῖον ἠθέλεν εἶναι τοῦτο ὑπουργεῖον διεξαγωγῆς ὑποθέσεων, αἱ δὲ ἀποδιδόμεναι εἰς αὐτὸν ριζοσπαστικαὶ τάσεις θὰ ἐμετριάζοντο ὑπὸ τῆς θαυμαστῆς αὐτοῦ εὐθυκρίας, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκει πάντοτε τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὴν κατάστασιν λέξιν καὶ τὴν λύσιν πάσης δυσκολίας.

Ὡς ὑπουργὸς ὑπὸ τὸν Γλάδστωνα δὲν διέπρεψε πολὺ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει περιποιεῖ μὲν τιμὴν εἰς τὸ ὑπουργεῖον οὐτινος μετέχει, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ τὸ κυριώτατον αὐτοῦ μέρος. Προσῆνεγκον πρὸς αὐτὸν τὸ χαρτοφυλάκιον, διότι ἔχει ἐπιρροὴν καὶ διότι ἐπιβάλλει τὴν γνώμην του εἰς τὴν πολυάριθμον πελατείαν του. Πλεῖστα ἔτερχ χαρτοφυλάκια τῷ προσῆνεγκον, πλὴν δὲν αἰσθάνεται ὄρεξιν πολλήν διὰ τὴν ἐξουσίαν. Τινὲς τὸν θεωροῦσιν ὡς δημαγωγὸν καὶ διατείνοντας ὅτι συμπαθεῖ πρὸς τοὺς ἐπαναστατικούς οὐδὲν τούτου ψευδέστερον. Τὸ ὄνομά του συνεδέθη μὲ τὴν κατάργησιν τῶν περὶ σιτηρῶν νόμων (corn Laws) μὲ τὸν ἐκκλησιαστικὸν φόρον (church rates) καὶ μὲ τὴν ἐν Ἰνδίας πολιτικὴν. Ἐμπόδισε τὸν πρὸς τὴν Ἀμερικὴν πόλεμον κανονίσας διὰ διαιτησίας τὸ ζήτημα τῆς «Ἀλαβάμας.» Εἶνε ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὑπὸ τὴν Μάγχην σήραγγος.

X*

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνέβησαν ἐν Λονδίῳ 37 θάνατοι, προσελθόντες ἀποκλειστικῶς ἐκ πείνης.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Ἰνδικῇ 1066 ἄνθρωποι ἀπέθανον ἐκ δηγμάτων φαρμακερῶν ὄφρων, καὶ 110 ἐφρονεῦθησαν ὑπὸ τίγρεων.

ΤΙ ΕΙΝΕ Η ΕΥΤΥΧΙΑ ;

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Δὲν ἀρκεῖ ἐν τούτοις νὰ θέσῃ τὰς δυνάμεις του εἰς ἐνέργειαν ὁ ἄνθρωπος ὅπως ἡ εὐτυχής. Πρέπει νὰ θέσῃ αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν ἐλευθέρως καὶ ἀκωλύτως, ἢ τοῦλάχιστον τόσο μόνον κώλυμα νὰ αἰσθάνηται ὅσον ἀκριβῶς ἀρκεῖ ὅπως διατηρῆ ἀκμαῖον τὸ συναίσθημα τῆς δραστηκότητός του. Ὅταν τὸ δραστικὸν τοῦτο καταπολεμηθῇ ὑπὸ ἐξωτερικῶν αἰτίων, ἢ ὅταν αἱ διάφοροι τῆς ψυχῆς ἡμῶν δυνάμεις συγκρούωνται πρὸς ἀλλήλας, ἡ ψυχὴ ἀλγεῖ, τὸ δὲ ψυχικὸν τοῦτο ἄλλος, ὅπερ δὲν εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἡδονήν, εἶνε ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν καθαρὰν καὶ ἀληθῆ εὐτυχίαν. Ἡ ἔλλειψις τῆς ὀδύνης, τουτέστιν ἡ ἀνάπαυλα καὶ ἡ εἰρήνη, εἶνε εἰς πάντας τὸ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα εὐτυχούς βίου. Τὴν κατάστασιν ταύτην ἐπιζητοῦσι πάντες ὡς τέρμα τῶν περιπετειῶν αὐτῶν καὶ τῆς ἐργασίας των. Ἡ εὐτυχία, ἐν τῇ ἀπολύτῃ αὐτῆς ἰδέᾳ, ἀποτελεῖται λοιπὸν ὑπὸ δύο ὄρων· ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς δραστηριότητος, τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ὄντος ἡμῶν καθ' ὅλους αὐτοῦ τοὺς βαθμούς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὑπὸ τῆς ἀρμονίας, τῆς ἰσσοροπίας τῶν ἠθικῶν ἡμῶν δυνάμεων· εἶνε μίγμα τι ἐνεργείας καὶ ἡσυχίας, κινήσεως καὶ ἀναπαύσεως. Ἄλλ' ἐκ τῶν δύο τούτων ὄρων ὁ δεῦτερος, τουτέστιν ἡ εἰρηνικὴ καὶ ἀρμονικὴ θεραπεία ἀπασῶν τῶν ἐν ἡμῖν ἠθικῶν δυνάμεων δὲν εἶνε τι κατορθωτὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢ τοῦλάχιστον εἶνε παροδικὴ καὶ λιαν ἀτελής. Κἂν ἔτι ὁ ἄνθρωπος εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν ἐν αὐτῷ, θὰ ἴδῃ αὐτὴν καταστρεφόμενῃν ἐκ τῆς συναντήσεως ἐξωτερικῶν αἰτίων. Ἡ τελεία λοιπὸν εὐτυχία εἶνε χίμαιρα ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου· καὶ ἡ μόνη εὐτυχία εἰς ἣν ἐπιτρέπεται ἡμῖν ν' ἀφορώμεν εἶνε ἡ ἐν ἀγῶνι κατακτωμένη, ἐν ᾧ ἡ ἐκ τῆς δράσεως χαρὰ εἶνε ὑπερτέρα τῆς ἐκ τῆς ἀναπαύσεως ἡδονῆς καὶ ἐν ᾧ ἀναγκαιῶς συνυπάρχει καὶ ἡ ὀδύνη. Δυνατὸν μάλιστα, διότι ἡ ὀδύνη εἶνε στενωῶς συνδεδεμένη μετὰ τοῦ ὄντος ἡμῶν, ὅπως ἀναπαύμεν εἰς ὑψηλότερον βαθμὸν τελειότητος καὶ εἰς μεγαλειέταν κατ' ἀκολουθίαν εὐδαιμονίαν, ν' ἀναγκασθῶμεν νὰ ὑπομείνωμεν περισσοτέρας ὀδύνας, ἐκ τούτου δὲ νὰ ὤμεν ταῦτοχρόνως καὶ εὐτυχέστεροι καὶ δυστυχέστεροι. Ἴσως εἶνε ἀπαραίτητον νὰ συμβαίῃ οὕτω, διότι ἡ δράσις συνεπάγεται πολλάκις τὴν ὀδύνην, καὶ ὅσα μᾶλλον μεγαλύνεται ὁ ἄνθρωπος τόσο εὐρυτέραν παρέχει ἐπιφάνειαν εἰς τὰς ἐκ τῶν ἐξῶ προσβολὰς.

Σύγχρονός τις φιλόσοφος εἶπεν εὐλόγως:

«Ἀδιάφορον ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶνε δυστυχῆς ἀρκεῖ νὰ εἶνε μέγας» προσλέγω δὲ ὅτι ἂν ἀνυψωθῆ μέχρι τοῦ μεγαλείου, δὲν εἶνε ἐντελῶς δυστυχῆς. Διότι τοῦτο ἀκριβῶς τὸ μεγαλεῖον εἶνε